KAPADOKYA'NIN SESSİZ TANIĞI SELİME KATEDRALİ

SERPİL AHU SAĞDIÇ

Ihlara Vadisi'nin kuzey kapısında yükselen o devasa tüf kayalıklar, yanından her geçeni durduran, göz göze gelindiğinde zamanı unutturan büyülü bir manzaraya sahip. Baktığınızda gördüğünüz şey yalnızca doğanın sabırla işlediği jeolojik bir mucize değil, binlerce yıldır aşklara, dualara, savaşlara ve gizli sığınışlara tanıklık etmiş, taşın hafızasına kazınmış canlı bir ruhtur.

Selime Katedrali, dışarıdan bakıldığında vakur ve tek parça bir kaya kütlesi gibi dursa da kalbinde Kapadokya'nın en masalsı, en görkemli manastır dünyalarından birini saklar. Masum bir sığınak olarak başlayan, duaların yankılandığı bir piskoposluk merkezine dönüşen ve zamanla Selçuklu sevdalılarının, savaşçılarının kale edindiği Selime'nin o çok katmanlı, romantik serüvenine adım atalım…

Melendiz Çayı'nın narin kıvrımlarıyla biçimlendirdiği Ihlara Vadisi'nin kuzey çıkışında yer alan Selime, volkanik tüf kayalarının o uysal ve dokunulası dokusu sayesinde insanlığın en eski zamanlarından beri bir yuva, bir sığınak olmuştur. M.S. 1. ve 2. yüzyıllarda, Roma İmparatorluğu'nun acımasız baskılarından kaçan ilk inananlar, yüreklerindeki inancı korumak için buraya sığınmıştır.

Önceleri loş mağaralar birer gizli ibadet ve sığınma köşesiyken, zamanla mekân kutsal bir ruh kazanarak piskoposluk merkezine dönüşmüş, taşlar adeta dileyenlerin ve inananların sessiz birer sırdaşı haline gelmiştir. M.S. 8. ve 11. yüzyıllar arasında dini bir merkez olarak ışıldayan Selime, ruhunu aşka ve inanca adayan din adamlarının yetiştirildiği görkemli bir manastıra evrilmiştir.

Kayaya tutkuyla oyularak inşa edilen Katedral, üç nefli planı, zamana meydan okuyan devasa payeleri, sıcak yemeklerin kokusunun sindiği mutfağı, ruhanilerin inzivaya çekildiği odaları ve gökyüzüne açılan geniş avlusuyla anıtsal bir mimari şiir gibidir.

Her duvarda yaşanmışlıkların, tutkunun ve Hristiyanlığın izlerini taşıyan renkli freskler işlenmiş, zamanın yıpratıcı eline rağmen günümüze ulaşmayı başarmıştır.

Duvarlara nakşedilen Hz. İsa'nın Göğe Yükselişi, Müjde ve Meryem Ana tasvirleri, dönemin Kapadokya'sındaki o zarif, mistik ve görsel hafızayı fısıltılarla günümüze taşır.

11. yüzyılın sonlarında Selçukluların Anadolu'ya gelişiyle birlikte Selime Katedrali, işlevsel anlamda şiirsel bir dönüşüm daha geçirmiştir. Vadinin en hâkim, en yüksek tepesinde gururla duran bu korunaklı yapı, Selçuklu orduları tarafından bir kale ve masalsı bir savunma üssü yapılmıştır. İşte o an bu mekân, Doğu'nun ve Batı'nın, Hristiyan mistisizmi ile Selçuklu cesaretinin birbiriyle kucaklaştığı benzersiz bir kesişim noktasına dönüşmüştür.

Bugün Selime Katedrali, sadece gezilip geçilecek bir ören yeri değil, Aksaray'ın zamansız derinliğini ve kentsel sürekliliğini simgeleyen, yaşayan, nefes alan bir hafıza mekânıdır. Taşın kalbine kazınan bu çok kültürlü mirasa sahip çıkmak, onun hikâyesini bir aşk masalı gibi gelecek kuşaklara aktarmak, Aksaray'ın ruhunu korumanın en naif yoludur.

Katedralin en üst teraslarına doğru tırmandığınızda, ayaklarınızın altına serilen Ihlara manzarası sizi rüzgârın fısıltılarıyla geçmişin derinliklerine davet eder. O yüksek teraslarda oturup rüzgârı yüzünüzde hissederken, binlerce yıl önce aynı koridorlarda yürüyen, aynı manzaraya bakıp hayaller kuran insanları düşünmek…

Zamanda kaybolmak ve ne kadar asır geçerse geçsin insana dair hislerin, sevginin ve arayışın hiç değişmediğini hatırlamak, ruhu tarif edilemez bir dinginlikle doldurur.